

USAID Projekat za bolje uslove poslovanja i evropske integracije Srbije

Saradnja između Srbije i Evropske Unije (EU) već deset godina neprekidno se intenzivira, a doživela je vrhunac u januaru 2014. godine otvaranjem pregovora o pristupanju Srbije Uniji. To je značajna prilika za Srbiju, ali istovremeno i složen izazov za Vladu Srbije. Srpski zakoni, propisi i institucije moraju se uskladiti sa standardima EU; uz to, Srbija mora i da razvije funkcionalnu tržišnu ekonomiju i unapredi konkurentnost svoje privrede na evropskom tržištu. USAID Projekat za bolje uslove poslovanja (BEP) pruža podršku Vladi Srbije i preduzećima iz privatnog sektora kroz tehničku pomoć za unapređenje propisa i njihovo usklađivanje sa direktivama EU, reformu državnih institucija, poboljšanje poslovnog okruženja i proširenje kruga preduzeća koja mogu da pristupe izvorima finansiranja.

Iz sledećih primera se može videti kako podrška projekta USAID BEP potpomaže evropske integracije:

Zakon o radu: USAID BEP je predvodio napore usmerene ka reformisanju ovog propisa, a značajne izmene i dopune Zakona o radu usvojene su u julu 2014. godine. Ova reforma više godina je predstavljala jedan od osnovnih prioriteta za srpske privrednike, i kao takva je navedena kao značajno pitanje u godišnjem Izveštaju EU o napretku Srbije za 2013. godinu. USAID BEP je pružio sveobuhvatnu pomoć u vidu uporedno-pravnih istraživanja i izrade teksta ovog propisa (uključujući i njegovo usklađivanje sa pravnim tekovinama EU), organizacije javnih rasprava sa poslodavcima, sindikatima i državnim institucijama, kampanje upoznavanja javnosti sa izmenama odredbi ovog zakona i koordinacije aktivnosti poslovnih udruženja i donatora (među kojima su MMF, Svetska banka i Evropska Unija). USAID BEP nastavlja saradnju sa Vladom Srbije kako bi se osiguralo pravilno sprovođenje ovog zakona, čime će se pružiti podrška pregovorima u okviru poglavlja 19 pravnih tekovina EU.

Programski budžet: USAID BEP je izradio metodologiju i predvodi uvođenje programskog modela budžeta na nivou republičke i pokrajinske vlasti. USAID BEP koordinira svoje aktivnosti sa projektom EU u cilju uvođenja programskog budžeta i na opštinskom nivou. Reforma upravljanja javnim finansijama jedna je od ključnih oblasti u pregovorima o pristupanju EU, a uvođenje programskog budžeta predstavlja značajan korak ka završetku te reforme. Ovim će se Srbiji pružiti podrška u pregovorima u okviru poglavlja 32 i 33 pravnih tekovina EU.

Građevinske dozvole: USAID BEP koordinira aktivnosti donatora u toku ove sveobuhvatne i složene reforme koja je od presudnog značaja za povećanje konkurentnosti srpske privrede, kao i za ekonomski rast i zapošljavanje. USAID BEP je pružio podršku za izradu novih propisa kojima se pojednostavljuje postupak izdavanja građevinskih dozvola i izradio regulatorni okvir i plan sprovođenja ovih propisa koji će svi donatori koristiti radi

usmeravanja pomoći. USAID BEP je pripremio i planove za uvođenje elektronskog sistema izdavanja građevinskih dozvola: zahvaljujući koordinaciji Misije USAID u Srbiji, druge donatorske organizacije – uključujući GIZ, EU i Svetsku banku – sada pružaju podršku za razvoj sistema za elektronsko izdavanje građevinskih dozvola i „jednošalterskog sistema“ u ovoj oblasti.

Korporativno upravljanje i pravo privrednih društava:

USAID BEP je u saradnji sa Privrednom komorom Srbije izradio Kodeks korporativnog upravljanja, usklađen sa evropskim i svetskim standardima, koji je i usvojen 2012. godine. USAID BEP je obezbedio obuku i

za sudije privrednih sudova u oblasti primene Zakona o privrednim društvima. Ova pitanja biće predmet pregovora u okviru poglavlja 6 pravnih tekovina EU.

Reforma izvršnog postupka: USAID BEP je predvodio aktivnosti u pogledu sprovođenja novog zakona od 2011. do 2013. godine. USAID BEP je obezbedio obuku za preko 150 novih izvršitelja i zaposlenih u Ministarstvu pravde i potpomogao formiranje Komore izvršitelja i promovisanje profesije izvršitelja u javnosti. Ove aktivnosti sada preuzima novi projekat koji finansira EU a sprovodi GIZ, i to uz upotrebu materijala i planova USAID BEP. Ovo pitanje značajno je za poglavlja 23 i 24 pravnih tekovina EU; Evropska Unija više puta je kritikovala Srbiju zbog nedostataka u postupku izvršenja sudskih odluka.

Javno-privatna partnerstva: USAID BEP igra vodeću ulogu u sprovođenju novog Zakona o javno-privatnim partnerstvima i koncesijama, uključujući i izgradnju kapaciteta Komisije za javno-privatna partnerstva i koncesije u pogledu razmatranja predloga ovakvih partnerstava, izrade tzv. „metodologije vrednosti za novac“ (*Value-for-Money Methodology*, VFMM) u skladu sa evropskim i globalnim standardima i praksom, kao i obuke preko 440 predstavnika javnog i privatnog sektora.

Inspekcijski nadzor: USAID BEP reformu ove oblasti predvodi još od 2011. godine, i trenutno koordinira donatorske aktivnosti kojima se pruža podrška ovom složenom i višestranom reformskom procesu. Angažman USAID BEP doveo je do formiranja zvanične Radne grupe za izradu nacрта Zakona o inspekcijskom nadzoru o kome će se javna rasprava voditi u septembru 2014, kao i osnivanja Projektnog tima Vlade Srbije za uvođenje elektronskog sistema za inspekcijski nadzor (tzv. „e-inspekcije“). USAID BEP nastavlja da pruža tehničku podršku namenjenu izradi i sprovođenju ovog propisa.

Zakon o hipoteci: U skladu sa svojom „Knjigom preporuka“ o pristupu izvorima finansiranja za mala i srednja preduzeća, USAID BEP je predvodio inicijativu za unapređenje pravnog okvira za hipoteku i vansudsku naplatu potraživanja obezbeđenih hipotekom. Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) potom je preuzela odgovornost za izradu neophodnih izmena Zakona o hipoteci, dok je USAID BEP pružao tehničku pomoć stručnom timu koji je angažovala EBRD. Skupština bi ove izmene trebalo da usvoji tokom jeseni 2014. godine.

Siva ekonomija: USAID BEP je predvodio aktivnosti čiji su rezultati naveli Vladu Srbije da pitanje sive ekonomije postavi kao prioritet. USAID BEP je izradio revolucionarnu studiju pod naslovom *Siva ekonomija u Srbiji – novi nalazi i preporuke za reforme*. Ovo istraživanje je rezultiralo donošenjem Strategije Vlade Srbije za suzbijanje sive ekonomije, za čije sprovođenje podršku pruža novi projekat USAID koji implementira NALED. Potreba za borbom protiv sive ekonomije navedena je kao jedan od prioriteta u Izveštaju EU o napretku Srbije za 2013. godinu.

Javna uprava: USAID BEP predvodi aktivnosti za unapređenje upravljanja u Vladi Srbije. U okviru ovog programa izrađuje se okvir za obuku viših državnih službenika o upravljanju sprovođenjem zakona i izradi analiza efekata propisa (AEP), kao i obuka i koučing za partnere USAID BEP iz Vlade Srbije. Sve ove oblasti izričito su navedene u Izveštaju EU o napretku Srbije za 2013. godinu. Pomenuti program obuke sprovodi Projekat pravne reforme GIZ; sve obuke su postale deo zvaničnog programa obuke Vlade Srbije koji sprovodi Služba za upravljanje kadrovima (SUK).

Koordinacija javnih politika: USAID BEP pružio je podršku zamenici premijera Kori Udovički u cilju izrade koncepta za formiranje novog Sekretarijata Vlade Srbije za javne politike, a pomaže i Sekretarijatu na izgradnji kapaciteta za analitički rad i blisko saraduje sa njim radi koordinacije prioriternih mera politike i pripreme republičkog budžeta. U Izveštaju EU o napretku Srbije za 2013. godinu, planiranje javnih politika i njihova koordinacija izričito su navedeni kao prioriteti Vlade Srbije.

Makroekonomska i fiskalna analiza: USAID BEP je obezbedio modele i pružio podršku kako bi se Ministarstvu finansija i

drugim državnim telima omogućilo da izrađuju sofisticirane makroekonomske prognoze i analize. Ovakva istraživanja od ključnog su značaja za ispunjenje uslova koji se postavljaju pred Srbiju u postupku pristupanja EU u pogledu fiskalne odgovornosti i izrade celokupne fiskalne strategije. USAID BEP je pomogao Ministarstvu finansija da izradi projekciju strukturnog deficita, jednu od obaveza izveštavanja u okviru Pretpristupnog ekonomskog programa sa EU. USAID BEP je organizovao više modula obuke u vezi sa Okvirom za fiskalni nadzor Evropske Komisije kojima su obuhvaćeni okvir srednjoročnih ciljeva, dugoročna održivost i zahtevi iz Programa stabilnosti i konvergencije. USAID BEP, Svetska banka i Ministarstvo finansija zajedno su radili na izradi modela DSGE, koji će pomoći Ministarstvu finansija da sprovodi analize monetarne, fiskalne i trgovinske politike, procenjuje efekte mera politike i izrađuje projekcije ekonomskih rezultata. Ovaj model će takođe pomoći Vladi Srbije da ispuni zahteve za pristupanje EU, a istovremeno i omogućiti pripremu sveobuhvatnijih i složenijih analitičkih projekcija.

Tržišta kapitala: USAID BEP je pružio tehničku pomoć u izradi ključnih zakona kojima se uređuje tržište hartija od vrednosti: Zakona o tržištu kapitala, Zakona o preuzimanju akcionarskih društava, Zakona o privrednim društvima i Zakona o investicionim fondovima. USAID BEP je pripremio ukupno preko 120 članova ovih propisa, starajući se pritom o usklađenosti njihovih odredbi sa propisima EU i najboljom evropskom i globalnom praksom. Očekuje se da će Vlada Srbije usvojiti nacрте ovih propisa i dostaviti ih Narodnoj skupštini na usvajanje do kraja 2014. godine. Ova podrška biće od koristi Srbiji u pregovorima u okviru poglavlja 9 pravnih tekovina EU.

Fiskalni savet: USAID BEP je pružio podršku za izgradnju kapaciteta novoformiranog Fiskalnog saveta, nezavisnog tela zaduženog za praćenje kredibiliteta fiskalne politike Vlade Srbije koje za svoj rad odgovara Narodnoj skupštini. Fiskalni savet je već odigrao značajnu ulogu u povećanju intenziteta nadzora nad odlukama o trošenju javnih sredstava i planiranje republičkog budžeta, a fiskalna politika Vlade Srbije i način na koji ona upravlja javnim finansijama od izuzetnog su značaja za pristupanje Evropskoj Uniji. Međunarodni monetarni fond (MMF) je Fiskalni savet ocenio kao najuspešnije nezavisno telo za nadzor nad javnim finansijama u jugoistočnoj Evropi.

Politika privrednog razvoja (poglavlje 20 pravnih tekovina EU): USAID BEP je pružio tehničku podršku za izradu Nacionalne Strategije razvoja preduzetništva i konkurentnosti od 2013. do 2020. godine. Ovaj dokument predstavlja smernice za sprovođenje aktivnosti Vlade Srbije usmerenih na unapređenje regulatornog i institucionalnog okvira za poslovanje u Srbiji, i to naročito u pogledu malih i srednjih preduzeća. Strategija obuhvata analize i preporuke navedene u „Knjizi preporuka“ USAID BEP o pristupu izvorima finansiranja. Donošenje ove Strategije bilo je jedan od uslova za sprovođenje Nacionalnog programa za Srbiju u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA 2013, sredstva pretpristupne pomoći EU).

Zakon o faktoringu: USAID BEP je učestvovao u pripremi, izradi i razmatranju propisa o faktoringu i pomogao javnu raspravu o ovom zakonu i pripremu analize njegovih efekata. Novi Zakon o faktoringu donet je sa ciljem da se unapredi likvidnost privrede.

Državna pomoć: USAID BEP je blisko saradivao sa Odeljenjem za kontrolu državne pomoći u cilju usklađivanja postojećih mehanizama državne pomoći u oblasti zapošljavanja sa kriterijumima EU za dodelu ove pomoći. Podrška USAID BEP rezultirala je izmenama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti i Pravilnika o načinu i kriterijumima za sprovođenje mera aktivne politike zapošljavanja. Odeljenju za kontrolu državne pomoći time je omogućeno da ispuni obaveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU i Privremenog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima. Ova podrška pomoći će Srbiji da efikasnije vodi pregovore o poglavljima 8 i 20 pravnih tekovina EU.